

OVIDIU FILIP, VUIA – MEDIC, CERCETĂTOR, POET ȘI SCRIITOR

OVIDIU FILIP, VUIA – PHYSICIAN / DOCTOR, RESEARCHER, POET AND WRITER

Aurel L. BERHECI,
Arad, Calea Romanilor, nr. 18, bl. B2-4, Sc.B

Abstract

În this paper the author presents some aspects of the life of Ovidiu Vuia, as a doctor, neurologist, scientist, as well as writer in literature. Born in Arad (Romania), after obtaining Gymnasium Diploma, he followed the Medicine and Pharmacy Institute of Cluj, which he had graduated with “summa cum laude”. He wrote several scientific neurological works published in national and european Medical Reviews. In the same time, he wrote a lot of poems and writings (to see at the end).

Key words: *neurologist, scientific researcher, writer, refugee, disappointed.*

Cuvinte cheie: *medic neurolog, cercetător științific, scriitor, refugiat, dezamăgit.*

Era prin anii 1956 – 1958 când l - am cunoscut pe Dr Ovidiu Vuia în calitate de asistent universitar la Clinica de Neurologie a Institutului Medico – Farmaceutic din Cluj. Ca și student am efectuat un stagiul și în această Clinică, unde aflând că suntem amândoi din Arad mai discutăm câte ceva în micile pauze acordate; s – a creat astfel o simpatie amicală, care însă nu depășea raporturile de funcție și nici de vârstă, de care se ținea seama mai mult în acea perioadă.

Din discuțiile înfiripate și purtate de noi, mi – am dat seama de pasiunea și interesul deosebit ce – l manifesta pentru specialitatea aleasă. Sub o condiție educativă etico – intelectuală și morală bine structurată și cu o dotare a memoriei peste limita de comun, se putea descoperi și o sensibilitate aparte pentru Frumos, ceea ce îmi explica preocuparea paralelă a Dr Ovidiu Vuia pentru artă, literatură și muzică; în acest mod, mi – am putut lămuri și prietenia cu Ion Piso, tenorul Operei Române din Clujul de atunci.

Prin firea lui neliniștită, uneori chiar cu o derulare rapidă a ideilor, era în permanentă căutare și cunoaștere. Și aceasta nu numai pentru nobila profesie aleasă și pentru lărgirea propriului câmp de cultură, cât și pentru satisfacția unei necesități interioare de credință ce caută Adevărul raportat la comu niunea socială cât și la Divinitate, evidențiat printre altele în multele sale poeme. Mai expresivă pare - se în „Cântecul veșniciei”.

Ovidiu - Filip Vuia s-a născut în Arad, la 18 martie 1929 ca singurul fiu al avocatului și scriitorului Tiberiu Vuia și a guvernantei Veturia Vuia, născută Bixa. Căsătoria părinților săi a fost anulată când el a avut vârsta de patru ani.

În Octombrie 1935 el a intrat la școala din Arad și în 1939 a trecut la Liceu, comparabil cu o școală secundară cuprinzătoare, pe care a absolvit – o.

S - a înscris apoi la Universitate să urmeze Artele și istoria lor, dar curând a realizat că nu poate fi mulțumit cu acest studiu sub regimul comunist. Între timp și – a mai dat seama că, sub un

sistem totalitar, nu - i va fi permis nici să călătorească în străinătate, și în acest fel, să - și realizeze pasiunea sa de a vizita țări creatoare de mari culturi europene precum Italia, Franța sau Spania.

Așadar, s-a transferat la Facultatea de Medicină cu presupunerea că politicianul nu va juca acolo vreun rol. El a schimbat, deci, locul la Universitate cu prietenul său Ion Piso (care pentru o lungă perioadă de timp a devenit prim tenor la Opera din Cluj și București – cu o carieră internațională de renume, apoi s-a refugiat și a trăit în Germania de asemenea, pentru o lungă perioadă de timp [1].

Studiul său în medicină a început în anul 1948 la Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj pe care l-a absolvit în anul 1954 cu „summa cum laude”; conform uzanțelor din România, după primirea diplomei a efectuat un stagiu ca medic de medicină generală, cu o durată de doar jumătate de an (și nu un an întreg, ca de obicei), având la bază gradul de pregătire excepțională.

În privința activității medicale, dintr-un bun început s-a dovedit a fi un meticulos neurolog și exigent cercetător. În Martie 1955, Dr Ovidiu Vuia a fost încadrat în calitate de asistent universitar la Clinica de Neurologie din Cluj, activând cu deosebire în domeniul morfopatologiei sistemului nervos. Încă din primii ani, lucrările sale științifice au fost publicate singur sau alături de renumiții profesori V.V. Papilian, St. Drăgănescu, A. Kreindler ș.a. în diferite reviste prestigioase de specialitate din țară și mai apoi din străinătate precum “Neurologia, Psihiatria, Neurochirurgia”, “Studii și Cercetări de Neurologie”, “Arch. Psychiat.Nervenkr.”, “Acta Neuropathology”, “Rev. Neurologique” etc.

În anul 1971, susține lucrarea de Disertație inaugurală pentru obținerea titlului de Doctor, intitulată „Reticulozele primare ale sistemului nervos central”, și ulterior (1978) lucrarea de Docență „Contribuții ultrastructurale la reticulozele și reticulosarcoamele primare ale creierului”, ambele la nivelul Institutului de Neuropatologie „Justus Liebig” din Giessen – Germania (Prof. Dr.Dr. H. Hager).

Subiectul Tezei de Docență este meticulos și complex cercetat, inclusiv prin microscopie electronică; teza conține 167 de pagini, 90 de figuri, precum și 220 de referințe bibliografice exhaustive până la acea dată.

Pentru activitatea sa deosebită, în anul 1969 devine șeful secției de neuropatologie a Institutului de Neurologie a Academiei Române din București. Date fiind numeroasele sale publicații în domeniul Neuropatologiei a atras atenția Institutului Max Planck din Munich, primind astfel o bursă. Așa că, din Ianuarie 1970 până în Aprilie 1971 a fost bursierul Institutului Max Planck din Munich, perioadă în care, în timpul său liber, a avut posibilitatea reluării pasiunii pentru cunoașterea la fața locului a artele frumoase, călătorind în Italia, Spania și Franța.

După încheierea perioadei de bursier a fost îndemnat să accepte postul de asistent științific la Institutul de Neuropatologie din Giessen. Acest Institut fusese fondat recent și nu avea neuropatolog. El primise multe promisiuni precum și perspectiva de a efectua lucrări de microscopie electronică, ceea ce nu a fost posibil în România din motive financiare [2].

Această ofertă s-a transformat în decizie, care însă în derularea ulterioară a evenimentelor a constituit un mare conflict moral pentru el. Pe de o parte, în București îl aștepta Institutul al cărui șef era și unde el obținuse doctoratul, iar părinții și toate rudeniile și prietenii lui trăiau tot acolo. Pe de altă parte, în Germania se ofereau condiții de realizare profesională și perfecționare a cercetării științifice, cu deosebire prin metoda și tehnica microscopiei electronice; în plus, satisfacția vechii pasiuni pentru artele vizuale alături de contextul cultural complex și variat, mai ales din mult îndrăgita Italie. Prin această ofertă el a fost pus, de sigur, într-o situație delicată, de grea cumpănă, deoarece - în contextul de atunci - rămânând în Germania, el nu ar fi avut niciodată posibilitatea să se reîntoarcă în patrie și să - și revadă părinții, rudeniile și prietenii. Oricum, convingerea, dar mai ales decizia i-a aparținut și astfel și-a început activitatea în orașul Giessen.

În Institutul de Patologie din Giessen a întâlnit pe viitoarea sa soție și mamă a celor doi copii ai săi; în acest timp, el a fost promovat profesor. În anul 1976-1977, mama lui Ovidiu Vuia - doamna Veturia a fost în vizită de un an, să-și vadă noua familie și în deosebi nepoții. În anul 1979

căsătoria lor s-a desfășurat; cu toate acestea, ei au rămas prieteni până la moarte, unindu-i interesul copiilor lor.

Aici, însă, l – a așteptat prima dezamăgire: în primul rând, nivelul său profesional nu a fost onorat ca atare - deci recunoscut - , dar pentru el a fost ușor să obțină un nou doctorat. Cu toate acestea, dezamăgirea lui a cântărit destul de greu, deoarece despre înzestrarea Institutului de Patologie din Giessen cu un microscop electronic departe să se mai facă vreo mențiune. A lucrat de unul singur, trebuind chiar să meargă personal la Institutul de Patologie să-și rezolve cererile; și aceasta a continuat până la pensionare.

Apoi au survenit umilințe și discriminări, care s-au soldat cu mari suferințe sufletești și cu exacerbarea dorului de țară, împotriva căror a luptat prin muncă asiduă, publicând astfel numeroase lucrări științifice. Prin această muncă sârguincioasă, el nu și-a mai putut face prieteni, în schimb și-a câștigat supranumele de “scriitor”. În anul 1975, tatăl său trece la cele veșnice, Ovidiu Vuia neputând să-l conducă pe ultimul său drum (ar fi riscat o condamnare de 15 ani, fiind judecat, anterior, în absență, pentru fugă din România), ceea ce i-a accentuat zbuciumul sufletească, situație repetată ulterior și la pierderea mamei sale. [3].

În toate aceste lovituri ale soartei, singur s – a ajutat, căci prin călătoriile sale numeroase în Italia, Spania, Franța, Grecia și Turcia a obținut puterea necesară ca să răzbată impasurile pe mai departe.

După retragerea Prof. Dr. Dr. H. Hager, directorul Institutului de Neuropatologie din Giessen a preluat provizoriu funcția, după care odată cu sosirea noului director el a fost din nou izolat din punct de vedere științific și chiar ocupațional, având de lucru doar două ore pe săptămână, și aceasta în pofida faptului că i se acordase deja cetățenia germană. Astfel că, în noua formulă de program, a început să-și scrie cărțile ca să-și alunge disperarea. În baza acestor circumstanțe trebuie privită această activitate de poet și scriitor.

În calitatea sa de medic scriitor și poet lirica lui Ovidiu Vuia este opera unui exilat care caută cu înfrigurare noi puncte de reper pentru reorganizarea vieții sale. Efortul regăsirii de sine prin cultură este de o intensitate deosebită, poetul cerând, “ pentru fericirea lui, patrafir pe fruntea-i obosită” după cum spunea în Predoslovenie la volumul de versuri Cumințenia cerului din anul 1987 (volum întrunind poeme din anii studenției sale clujene până în anul 1986).

Plecat în exil, poetul simte adânc drama rupei de Țară: “Cerule s-a înghețat ca de leșie/ Adunat la suflute în blid/ Căci destinul cel mărunț, hibrid,/ Noi îl ducem tot în pribegie”. (Cântec din exil, p. 45). Încercând dimensiunea unei noi patrii, – cultura europeană – poetul dorește noi repere, aflate pe o arie largă și densă, mergând de la Homer și Socrate, la Veneția și Dante, cu un neastâmpăr intelectual mărturisind durerea ce-l macină, mai cutremurător simțită când se ridică din fridele memoriei, umbra lui Eminescu.

Doar presimțirea sfârșitului pare a potoli această pedeapsă umană: “E timpul să – ți scoți masca/ și îmbrăcămintea de lut/ să rămâi gol, numai suflet;/ E timpul”. (Fior metafizic, p. 288). Însingurarea rămâne o pedeapsă greu de ispășit chiar în apropierea sfârșitului: “Nu – i ruga și nici ceasul sfânt să mă ajute,/ Rămas la marginea destinului cel drept,/ În toate cântecele verii, astăzi mute,/ Nu mai găsesc un gând să fie înțelept” (Înfrânt, p. 379).

Lirica lui Ovidiu Vuia (La masa tăcerii a neamului, 1991; Cartea unui pelerin al poeziei, 1995; Icoane pentru altarul veșniciei, 2001, 2 vol.) mărturisește încrederea în taina cuvântului, tovarășul de încredere al singurătății sale. Fără gândul unei publice recunoașteri, a mărturisit toate spaimile, zbaterile, speranțele și durerile unui iubitor fără speranțe al țării care l – a născut și ridicat, cetățean al Europei din speranță și durere, român prin structura sa imuabilă.

În perioada anilor 1992 – 1994 a fost redactor responsabil la Revistele Renașterea și Zodii în cumpănă.

Activitatea sa în exil ar merita o analiză aprofundată. Cu durere semnalăm că în cea mai informată carte dedicată exilului românesc, Enciclopedia d-lui Florin Manolescu, deși Ovidiu Vuia

este citat de 20 de ori ca sursă documentară, autorul nostru nu a beneficiat de o fișă personală completă și amănunțită.

Trecerea în eternitate a lui Ovidiu Vuia a survenit la în 29 Septembrie 2002 în mod brusc și neașteptat; cauza morții sale nu a putut fi determinată. Ultima sa carte, a patrusprezecea, formată din trei volume, abia a putut-o finisa. De fapt, el a dorit să prezinte manuscrisele pentru 3 Octombrie 2002 în România unde Editura le-a tipărit. El și-a publicat singur toate cărțile; o listă a acestor cărți poate fi văzută la Appendix.

În Martie 2003, urna cu cenusa lui Ovidiu Vuia a fost așezată pentru odihnă veșnică la cimitirul Eternitatea din Arad, lângă mormântul mamei sale dragi. [4].

Concluzii

Activitatea de cercetare științifică și calitatea de scriitor a doctorului Ovidiu Filip Vuia este relevantă prin cărțile publicate: *Ostrovul luminilor*, Ed Carpatii Traian Popescu, Ed Marsiega S.A. Madrid, 1979; *Cumințenia cerului sau Din singurătățile lui Anaxandros – poezii*; Ed. Coresi 1987; *Profesorul Ion Nistor*; Ed Nistru, Bruxelles, 1987; *Mihai Eminescu 1889 – 1989*, Ed Coresi 1989; *Cântec pentru România*; Ed Coresi, 1990; *La masa tăcerii neamului*, Ed Autorului 1991; *Cartea unui pelerin al poeziei – sonete și terține* - Ed Autorului 1995; *Misterul morții lui Eminescu – Eminesciense*, Ed Paco 1996; *Despre boala și moartea lui Eminescu – studiu patografic*, Ed Făt Frumos, București 1997; *Itinerare lirice*; Ed Făt Frumos, București, 199; *În grădinile lui Apolo*, vol 1 și 2; Ed Almarom, Râmnicu Vâlcea, 1999; *Spre adevăratul Eminescu*, vol 1 și 2, Ed Almarom, Râmnicu Vâlcea, 2000; *Icoane pentru altarul veșniciei*, volumul 1 și 2, Ed Almarom, Râmnicu Vâlcea 2001; *Sub zodia cărții și a studiului (Cu Pamfil Seicaru în exil)*, vol 1, 2 și 3; Ed Almarom, Râmnicu Vâlcea 2003.

Bibliografie

1. Vuia, R., *Das Leben von Ovidiu Vuia*; Im namen der Familie, seine Sohne: Mihai Angelo Tiberiu Vuia und Alexander Gabriel Vuia; Giessen, 12.03.2003; 7 seite. Fulsbuttler Str. 238 B, D-22307 Hamburg
2. Vuia, R., *Ovidiu Vuia – Eingang zur Biographie*, Frobelweg 6, D-2638 Wilhelmshaven
3. Marinescu, I., *Eminescu – Omul deplin al culturii românești*, Grandiflora, Târgu Jiu, nr. 50, 19-25 ian. 1998, p. 4
4. Miscovici, T., *Dr. Ovidiu Vuia – Reîntoarcerea eroilor exilați în pământul scump al patriei*; revista „Dokiana” – Pr. D. Bălașa, an 9, 2004, nr. 1, Șutești Vâlcea, p. 14-15